

02

การต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ด้าน
ความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ด้าน
การสร้างความสามารถ
ในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ด้าน
การพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ด้าน
การสร้างโอกาส
และความเสมอภาค
ทางสังคม

ยุทธศาสตร์ด้าน
การสร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่เป็น
มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ด้าน
การปรับสมดุลและ
พัฒนาระบบการ
บริหารจัดการ

“พัฒนาต่อยอดการต่างประเทศเพื่อให้ไทย
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว มีความมั่นคง
มั่งคั่ง และยั่งยืน”

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (02) การต่างประเทศ มุ่งเน้นให้ไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยการดำเนินงานด้านการต่างประเทศให้ไทยมีความพร้อมและบทบาทเชิงรุกอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเป็นผู้เล่นสำคัญในเวทีโลก และมีความร่วมมือกับนานาชาติในลักษณะที่จะเกื้อหนุนต่อความก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านของไทย อาทิ ความมั่นคง เศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาคมโลก โดยมีเป้าหมายระดับประเด็นคือ **การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก**

การประเมินผลลัพธ์การดำเนินการที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

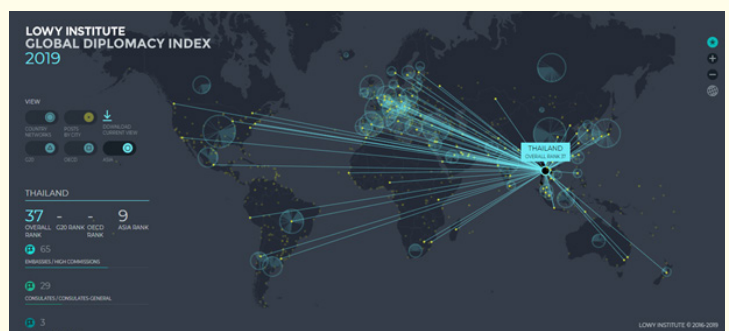
020001

ปี 2562

ปี 2563

การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก เมื่อพิจารณาเทียบเคียงดัชนีการทูตระดับโลก (Global Diplomacy Index: GDI) ซึ่งจัดเก็บโดย สถาบันโลว์ สถาบันวิจัยประเทศออสเตรเลีย โดยวัดระดับความเข้มข้นของเครือข่ายความสัมพันธ์ทางการทูตจากจำนวนสถานทูต สถานกงสุลใหญ่ คณะผู้แทนถาวร และการมีตัวแทนในรูปแบบอื่นของประเทศนั้น ๆ พบว่า ในปี 2562 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 37 จาก 61 ประเทศ เป็นอันดับที่ 9 ของเอเชีย และอันดับที่ 3 ของอาเซียน ซึ่งเลื่อนอันดับขึ้นจากอันดับที่ 38 จาก 60 ประเทศ เป็นอันดับที่ 10 ของเอเชีย และอันดับที่ 4 ของอาเซียน ในปี 2561 สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาการบูรณาการการต่างประเทศระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ นำโดยกระทรวงการต่างประเทศในการขยายความสัมพันธ์ พัฒนาบทบาทอย่างสร้างสรรค์ของประเทศไทยในเวทีโลก ขยายความร่วมมือในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งในและนอกภูมิภาค ดูแลและคุ้มครองผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ รวมถึงรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทยในเวทีโลก และด้วยการดำเนินการด้านการต่างประเทศที่มีเอกภาพนี้ จะทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก ด้วยการดำเนินการในหลายมิติเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและยืนหยัดของไทยในเวทีโลก ประกอบด้วย **มิติด้านความมั่นคง** ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏในแผนแม่บทประเด็นความมั่นคง แผนย่อยที่ 4 ด้านการบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติ รวมทั้งองค์กรภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ

ดัชนีการทูตระดับโลก (Global Diplomacy Index: GDI)

ที่มา: Lowy Institution

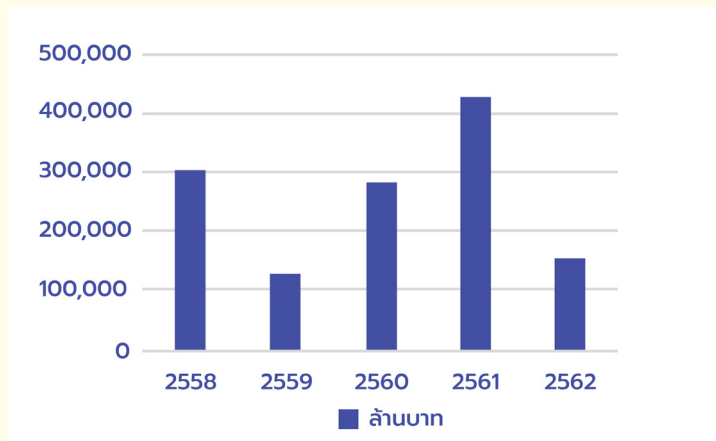

มิติด้านความมั่งคั่ง เมื่อพิจารณาเทียบเคียงจากระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) แม้ว่าในปี 2562 จะมีมูลค่า 150,163.45 ล้านบาท ลดลงจาก 426,209.47 ล้านบาท ในปี 2561 หรือลดลงร้อยละ 64.77 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ พบว่าแนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยมีความสอดคล้องกับแนวโน้มของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก รวมทั้งประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 44 จาก 131 ประเทศ ในการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมโลก (Global Innovation Index: GII) และเมื่อ

เปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางระดับสูง ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 4 จาก 37 ประเทศ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีความโดดเด่นระดับโลกจากการส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ ทั้งยังมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายมวลรวมภายในประเทศสำหรับการวิจัยและพัฒนาซึ่งลงทุนโดยภาครัฐอยู่ในอันดับที่ 1 ของโลก

มิติด้านความยั่งยืน รายงาน Sustainable Development Report 2020 – The Sustainable Development Goals and COVID-19 ซึ่งจัดทำโดยเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Solutions Network: SDSN) และมูลนิธิแบร์เทลส์มันน์ ร่วมกับสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ได้รายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อบรรลุ SDGs ของแต่ละประเทศ ในปี 2563 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 41 จาก 166 ประเทศทั่วโลก ลดลงไป 1 อันดับ จากอันดับที่ 40 จาก 162 ประเทศ ในปี 2562 แต่ทว่า คะแนนของประเทศไทยปรับตัวดีขึ้นจาก 73.0 คะแนน ในปี 2562 เป็น 74.5 คะแนน ในปี 2563 และยังคงเป็นอันดับที่หนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

สถานะการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ.2563

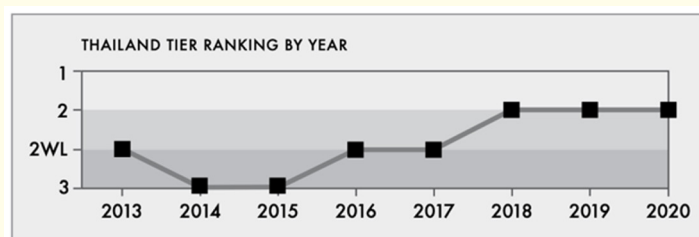

ที่มา: Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G., Woelm, F. (2020). The Sustainable Development Report 2020. Cambridge: Cambridge University Press.

มติการมีมาตรฐานสากล ประเทศไทยได้ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศและมาตรฐานสากลที่สำคัญในหลายด้าน โดยไทยได้ต่อยอดการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) โดยการผลักดันให้มีการตั้งเครือข่ายอาเซียนเพื่อการต่อต้านการประมง IUU (ASEAN Network for Combating IUU Fishing: AN-IUU) ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติ ซึ่งเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ไทยยังคงสามารถรักษาระดับ Tier 2 ในปี 2563 ตามรายงานการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา หรือ TIP Report ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง แต่การทบทวนนโยบายและมาตรการในการกำกับตรวจสอบเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและเทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย และการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ยังคงอยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

สถานะการค้ามนุษย์ของไทยตามรายงาน TIP Report

ที่มา: TIP Report

และมติการมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก ประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนการทูตวัฒนธรรมส่งผลให้ “นวดไทย” ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขององค์การยูเนสโกได้สำเร็จ ด้านการทูตเชิงมนุษยธรรม ประเทศไทยได้ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเสริมศักยภาพประเทศเพื่อนบ้านในการรับมือกับโรคโควิด-19 รวมถึงจัดหาอุปกรณ์การแพทย์และการมอบเงินช่วยเหลือได้มีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศหลายแห่ง อาทิ การดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ วาระปี 2563 – 2565 คณะกรรมการบริหารยูเนสโก วาระปี 2562 – 2566 คณะกรรมการมรดกโลก วาระปี 2562 - 2564 คณะมนตรีองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ วาระปี 2563 – 2564 และได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการสิทธิการเสริมสร้างสันติภาพ ในวาระปี 2564 – 2565

ดร. เสรี นนทสูติ ผู้สมัครชาวไทย ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม วาระปี 2564 – 2567 และคุณเสาวลักษณ์ ทองก๊วย ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ วาระปี 2564 – 2567 สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับจากนานาชาติ ประเทศไทยยังได้ร่วมกำหนดนโยบายสุขภาพที่เป็นความสำเร็จด้านสาธารณสุขของไทยในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งการดำเนินงานในด้านสาธารณสุขและการรับมือกับโรคโควิด-19 ของประเทศไทยได้รับความชื่นชมอย่างมากจากประชาคมระหว่างประเทศ นอกจากนี้ทีมประเทศไทย สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศ

ตราสัญลักษณ์องค์การยูเนสโก
และสัญลักษณ์ของอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ที่มา: Asia Pacific Spa & Wellness Coalition

แผนแม่บทฯ ประเด็น (02) การต่างประเทศ

ประกอบด้วย 5 เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

รหัส	เป้าหมายแผน	สถานะการบรรลุเป้าหมาย	
		ปี 2562	ปี 2563
020201	ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน การบริการ และความเชื่อมโยงในภูมิภาคเอเชีย โดยมีระบบเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรม ดิจิทัล กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ 5 – 10	2562	2563
ซึ่งเทียบเคียงข้อมูลจากระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) พบว่า ในปี 2562 ลดลงร้อยละ 64.77 จาก ปี 2561 ดัชนีนวัตกรรมโลก (GII) พบว่าในปี 2563 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 44 จากทั้งหมด 131 ประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศกลุ่มรายได้ปานกลางระดับสูง ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 4 จาก 37 ประเทศ โดยไทยอยู่ในอันดับที่ 1 ของโลกในตัวชี้วัดย่อย การส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ และสัดส่วนค่าใช้จ่ายมวลรวมภายในประเทศ สำหรับการวิจัยและพัฒนาซึ่งลงทุนโดยภาคธุรกิจ โดยยังคงมีความท้าทายจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ระดับการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้น และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย			
020202	ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ 5 – 10	2562	2563
ซึ่งเทียบเคียงข้อมูลจากอันดับความก้าวหน้าการดำเนินงานเพื่อบรรลุ SDGs ของแต่ละประเทศ พบว่า ในปี 2563 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 41 จาก 166 ประเทศทั่วโลก ลดลงไป 1 อันดับ จากอันดับที่ 40 จาก 162 ประเทศ ในปี 2562 คะแนนดัชนีการพัฒนายั่งยืน พบว่า คะแนนของประเทศไทย คือ 74.5 คะแนน ปรับตัวดีขึ้น 1.5 คะแนน จากปี 2562 โดยยังคงมีความท้าทายจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ความก้าวหน้าในการพัฒนามิติต่าง ๆ ล่าช้ากว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย			

รหัส

เป้าหมายแผน

สถานะ
การบรรลุเป้าหมาย

ปี 2562

ปี 2563

020301

ประเทศไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติ และสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ 5 – 10

2562

2563

ซึ่งเทียบเคียงข้อมูลจากการดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ พบว่า ไทยได้รับการปลดสถานะใบเหลือง จากการแก้ไขปัญหการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) ไทยยังคงสามารถรักษาระดับ Tier 2 ในปี 2563 ตามรายงานการค้ามนุษย์ การทบทวนนโยบายและมาตรการในการ กำกับตรวจสอบเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและเทคโนโลยีทางการเงิน ยังอยู่ระหว่างดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยยังคงมีความท้าทายจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างมาตรฐานสากลและมาตรฐาน ภายในประเทศ ข้อจำกัดด้านองค์ความรู้และขีดความสามารถในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของส่วนราชการ กลุ่ม/องค์กร และประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายที่อาจยังไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร ซึ่งมีสถานะ การบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

020401

ประเทศไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจต่อรอง และได้รับการยอมรับในสากลมากขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ 5 – 10

2562

2563

ซึ่งเทียบเคียงข้อมูลจากระดับความสำเร็จของไทยในการสร้างความเข้าใจ/การยอมรับ ภาพลักษณ์ และความนิยมไทยในสากลด้วยอำนาจแบบนุ่มนวล พบว่า นวดไทย ได้ขึ้น ทะเบียนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขององค์การยูเนสโก ไทยได้ร่วมมือ และให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านในการรับมือกับโรคโควิด-19 จากระดับความสำเร็จ ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยและคนไทยได้รับการยอมรับ ให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ จากระดับความสำเร็จ ในการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างเครือข่ายของคนไทย/ชุมชนไทย ในต่างประเทศ ให้มีความเข้มแข็งและมีเกียรติภูมิ พบว่า ทีมประเทศไทย ได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทย ในต่างประเทศ โดยยังคงมีความท้าทายจากการส่งเสริมให้คนไทย มีความสามารถและศักยภาพเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ มาตรฐาน/ความเข้าใจ ที่ถูกต้องและการยอมรับของต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย นิยามความเป็นสากล

รหัส

เป้าหมายแผน

สถานะ
การบรรลุเป้าหมาย

ปี 2562

ปี 2563

ของความเป็นไทย การข่าวและการจัดทำรายงานสถานการณ์ระหว่างประเทศ
ที่ต้องมีการดำเนินการให้เท่าทันเหตุการณ์และมีคุณภาพ รวมถึงความสามารถ
ในการดำเนินการตามมาตรฐานสากล ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับ
บรรลุค่าเป้าหมาย

020501

ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างมีเอกภาพ
และไทยเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกภูมิภาค กำหนดค่าเป้าหมาย
ที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ 5 – 10

2562

2563

ซึ่งเทียบเคียงข้อมูลจากกลไกทีมประเทศไทยในการยกระดับความสามารถในการ
ดูแลและให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พบว่าการทำงานในช่วงการแพร่
ระบาดของโรคโควิด-19 ถือเป็นบทพิสูจน์การทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ
ที่สำคัญของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวก
ในการให้บริการด้านการต่างประเทศและด้านกงสุลให้แก่ประชาชน
โดยยังคงมีความท้าทายจากการสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน
การต่างประเทศอย่างเป็นเอกภาพ การพัฒนากลไกและช่องทางที่สนับสนุนการมีบทบาท
ของประชาชนในการขับเคลื่อนการต่างประเทศร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ และข้อจำกัด
ในการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน ซึ่งมีสถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับ
ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

020201

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน การบริการ และความเชื่อมโยงในภูมิภาคเอเชีย โดยมีระบบเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรมดีขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

มากขึ้น/ดีขึ้นร้อยละ 5 – 10

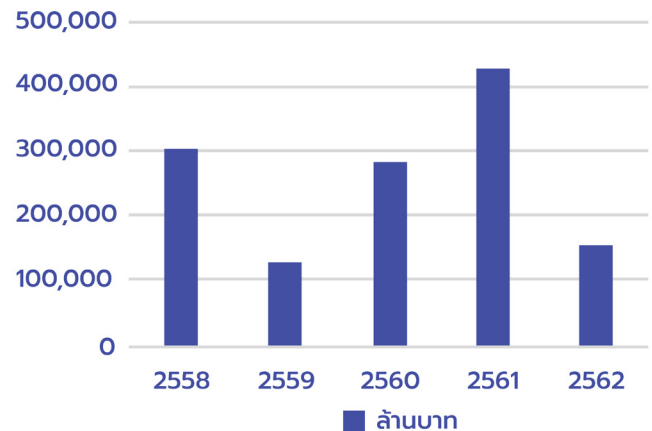
ประเทศไทยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการให้บริการสุขภาพ (Healthcare Hub) การท่องเที่ยว (Hospitality Hub) และการศึกษา (Education Hub) รวมทั้งเป็นคลัสเตอร์ด้านการเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และเศรษฐกิจชีวภาพ (Agro-Food-Bio Cluster) ที่สำคัญของภูมิภาค และสนับสนุนให้บริษัท/องค์กรระหว่างประเทศจัดตั้งสำนักงานใหญ่ระดับภูมิภาค (Regional Headquarter) ในไทย โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จ ได้แก่ ความเชื่อมโยงทางกายภาพและกฎระเบียบ การลดระดับการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ การขยายความร่วมมือระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นของต่างประเทศที่มีต่อมาตรฐานสินค้าและบริการของไทย การเป็นระบบเศรษฐกิจนวัตกรรมที่มีความพร้อมด้านแรงงานฝีมือและการวิจัยและพัฒนา (R&D) และการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ในด้านเทคโนโลยี การเงิน และบริการ ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน และการบริการของภูมิภาคเอเชียนั้น ประสบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งได้ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะในภาคการท่องเที่ยวและบริการที่หดตัวลงอย่างเห็นได้ชัด ระดับการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้น และภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกอันเป็นผลมาจากสงครามการค้าระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา รวมถึงสถานการณ์ความไม่สงบในอิหร่าน

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะบรรลุเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางทางการค้าการลงทุนของภูมิภาคเอเชีย แม้ว่าระดับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในปี 2562 จะลดลงจาก 426,209.47 ล้านบาท ในปี 2561 เป็น 150,163.45 ล้านบาท ในปี 2562 หรือลดลงร้อยละ 64.77 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ลดลง และปัจจัยเสี่ยงในประเทศ คู่ค้าคู่ลงทุนสำคัญ อาทิ จีน สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และอาเซียน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ พบว่าแนวโน้มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยมีความสอดคล้องกับแนวโน้ม

ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก (ธนาคารโลก, 2563) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาผลการจัดอันดับดัชนีนวัตกรรมโลก หรือ Global Innovation Index (GII) ประจำปี 2563 ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงระดับความสามารถด้านนวัตกรรมของแต่ละประเทศ พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 44 จากทั้งหมด 131 ประเทศ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลางระดับสูง (Upper Middle-income Economies) ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 4 จาก 37 ประเทศ รองจากจีน มาเลเซีย และบัลแกเรีย (Cornell University, INSEAD, and WIPO, 2020) ทั้งนี้ ตัวชี้วัดย่อยที่ประเทศไทยโดดเด่นระดับโลก ได้แก่ การส่งออกสินค้าสร้างสรรค์ และสัดส่วนค่าใช้จ่ายมวลรวมภายในประเทศสำหรับการวิจัยและพัฒนาซึ่งลงทุนโดยภาคธุรกิจ ซึ่งได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในอันดับที่ 1 ของโลก แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างไรก็ตาม การจัดอันดับตัวชี้วัดย่อยได้สะท้อนให้เห็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านนวัตกรรมของไทย อาทิ สิ่งแวดล้อมด้านกฎระเบียบและการศึกษา ซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขโดยเร่งด่วน

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 รัฐบาลได้ดำเนินงานด้านการต่างประเทศที่มุ่งเน้นการรับมือกับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยในระดับทวิภาคี ไทยได้เจรจาเพื่อเตรียมการจัดทำข้อตกลงพิเศษ (Special Arrangement) กับประเทศเป้าหมายกลุ่มแรก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ และเขตบริการพิเศษฮ่องกง เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ธุรกิจ วิศวกร และผู้เชี่ยวชาญที่มีความจำเป็นต้องเดินทางในระยะสั้นระหว่างกัน ซึ่งจะสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจของไทย ในระดับพหุภาคี ไทยได้ใช้ประโยชน์จากกรอบสหประชาชาติ และกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค เช่น กรอบความร่วมมืออาเซียน (ASEAN) กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี - เจ้าพระยา - แม่น้ำโขง (ACMECS) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMSTEC) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ในการผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยเฉพาะการผลักดันความร่วมมือเรื่องการส่งเสริมความเชื่อมโยงในภูมิภาค ซึ่งมุ่งเน้นการเชื่อมโยง

ระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ในกรอบอนุภูมิภาค โดยเชื่อมโยงกับโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อสร้างเครือข่ายห่วงโซ่อุปทานให้แก่ไทยและประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่กับการเร่งรัดเจรจาความตกลงต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายการเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนของภูมิภาค อาทิ การเจรจาความตกลงการค้าภายใต้กรอบความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ระหว่างอาเซียนกับคู่ภาคี 5 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ซึ่งได้มีการลงนามแล้วในปี 2563 จะช่วยเพิ่มโอกาสด้านการค้าและการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการไทยในการเข้าสู่ตลาดขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมประชากร 1 ใน 3 ของประชากรโลก รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับประเทศที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้มาช่วยพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ระบบ 5G และ e-Commerce ในประเทศไทย สอดคล้องกับการเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา ในด้านเทคโนโลยี การเงิน และบริการ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน การบริการ และความเชื่อมโยงในภูมิภาคเอเชีย โดยมีระบบเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรม

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุน และการบริการในภูมิภาคเอเชียมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกอันเป็นผลมาจากสงครามการค้าระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐอเมริกา ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อภาคการส่งออกสินค้าของไทย ผ่านการหดตัวของอุปสงค์ต่างประเทศ และการชะงักงันของห่วงโซ่อุปทาน และระดับการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่เข้มข้นขึ้น โดยเฉพาะประเทศอื่นในภูมิภาคอาเซียนที่ได้ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ นอกจากนี้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งการบริโภคอุปโภคภาคเอกชน การลงทุน การค้าต่างประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการท่องเที่ยวและบริการซึ่งหยุดชะงักลงเนื่องจากมาตรการจำกัดการเดินทางและการปิดเขตแดนเพื่อป้องกันการติดเชื้อในประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย การที่จะสร้างให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้าการลงทุนในด้าน การให้บริการสุขภาพ การท่องเที่ยว และการศึกษาของภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งการเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ระดับภูมิภาคของบริษัท/องค์กรระหว่างประเทศ

นั้น ภายใต้บริบทความท้าทายจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และสถานะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวลง ไทยจะต้องเร่งสร้างความเชื่อมั่นเพื่อดึงดูดนักลงทุนและนักธุรกิจต่างประเทศ ให้กลับมาลงทุนและดำเนินธุรกิจในประเทศไทย และนำเสนอจุดแข็งของไทย อาทิ การเป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีมาตรฐานและปลอดภัย แหล่งลงทุนที่มีศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและปลอดภัย มีมาตรฐานการรักษาพยาบาลที่ดี ทั้งนี้ การสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนและนักธุรกิจต่างชาติต้องดำเนินการควบคู่กับการกำหนดมาตรการอำนวยความสะดวกในการเดินทางเข้ามายังประเทศไทย และมาตรการส่งเสริมการค้าการลงทุนต่างชาติอื่น ๆ เพื่อให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้โดยรวดเร็ว นอกจากนี้ ไทยยังคงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขัน โดยจะต้องดำเนินการเชิงรุกเพื่อสร้างเศรษฐกิจนวัตกรรมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง เนื่องจากนวัตกรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะดึงดูดผู้ประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาลงทุนในไทย อันจะก่อให้เกิดการถ่ายทอดและต่อยอดการใช้เทคโนโลยี (Technology Transfer and Development) ในการพัฒนาประเทศและสร้างรายได้ให้กับประชาชนไทยอย่างทั่วถึง รวมทั้งจะต้องยกระดับศักยภาพและมาตรฐานสากลของธุรกิจบริการที่ไทยจะต้องการเป็นศูนย์กลางอย่างเร่งด่วน

ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

020202

ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

มากขึ้น/ดีขึ้นร้อยละ 5 – 10

ประเทศไทยได้ดำเนินการร่วมกับนานาประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการเติบโตและความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาที่มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้การต่างประเทศไทยมีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลก โดยต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักรู้ของภาคส่วนต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ศักยภาพบุคลากร หน่วยงาน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน การกำหนดท่าทีของไทยในการประชุมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องความพร้อมของต่างประเทศที่จะร่วมมือกันดำเนินการ การประสานงานความร่วมมือของหน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศ การนำเสนอศักยภาพของไทยและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงฐานข้อมูลกลางการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งในการดำเนินการเพื่อให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประสพปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ การที่กลุ่มคนส่วนใหญ่ในสังคมยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญจำเป็นของ SDGs การขาดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงนิยามตัวชี้วัด SDGs ที่ยังไม่ตรงกันระหว่างระดับชาติและระดับสากล

สถานะการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย พ.ศ. 2563

ที่มา: Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G., Woelm, F. (2020). The Sustainable Development Report 2020. Cambridge: Cambridge University Press.

อันดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทยอาเซียน

ที่มา: https://www.bltbangkok.com/news/27847/?fbclid=IwAR1YVE1t99N82hJUFx-mPdsB4cWhwqRZ7ZXRN_NM5eYCQ1QTbmlVgGgt7JI

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย แม้ว่าสหประชาชาติจะยังไม่มีกำหนดดัชนีชี้วัดค่าสถานะการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ ทำให้ไม่สามารถจัดอันดับความก้าวหน้าในการขับเคลื่อน SDGs ของแต่ละประเทศเพื่อเปรียบเทียบระหว่างกันได้ แต่การวิเคราะห์สถานการณ์ความสำเร็จของบทบาทไทยในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ อาจพิจารณาจากข้อมูลใน Sustainable Development Report 2020 – The Sustainable Development Goals and COVID-19 ซึ่งจัดทำโดยเครือข่ายการแก้ปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Solution Network: SDSN) และมูลนิธิแบร์เทลส์มันน์ ร่วมกับสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ซึ่งในปี 2563 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 41 จาก 166 ประเทศ ลดลงไป 1 อันดับ จากอันดับที่ 40 จาก 162 ประเทศ ในปี 2562 แต่เมื่อพิจารณาคะแนนดัชนีการพัฒนายั่งยืน (SDGs Index) ซึ่งใช้วัดความก้าวหน้า

การดำเนินงานของแต่ละประเทศ พบว่า คะแนนของประเทศไทยปรับตัวดีขึ้นจาก 73.0 คะแนน ในปี 2562 เป็น 74.5 คะแนน ในปี 2563 และยังคงเป็นอันดับที่หนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีประเด็นที่มีความท้าทายที่ควรให้ความสำคัญและดำเนินการเร่งด่วน 2 เป้าหมายหลัก คือ เป้าหมายหลักที่ 3 การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี และเป้าหมายหลักที่ 10 การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยสามารถพัฒนาสถานะเป้าหมายหลักที่ 13 การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป้าหมายหลักที่ 14 การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล ให้ดีขึ้นจากปีที่ผ่านมาได้ สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความพยายามในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ

การดำเนินงานที่ผ่านมา ในช่วงปี 2563 คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการฯ ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศ (Thailand's SDGs Roadmap) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้ภายในปี 2573 โดยในคราวประชุม กพย. ครั้งที่ 1/2563 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 คณะกรรมการฯ ได้ให้ความเห็นชอบการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบและประสานงานหลัก การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก และ 169 เป้าหมายย่อย และมอบหมายให้หน่วยงานดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญในการประสานและบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุทั้งในระดับเป้าหมายหลักและระดับเป้าหมายย่อย ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตาม Thailand's SDGs Roadmap ได้มีการจัดกลุ่มตัวชี้วัด SDGs ตามความสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาประเทศ รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้การติดตามและประเมินผลการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ระยะเวลาและบริบทการพัฒนาของประเทศไทย รวมทั้งได้มีการจัดทำชุดวิทัศน์เพื่อสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ชาติทั้งในระดับ

ประชาชนทั่วไปและระดับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาเว็บไซต์ “ประเทศไทยกับการพัฒนาที่ยั่งยืน” <http://sdgs.nesdc.go.th/> เพื่อให้เป็นเว็บไซต์และฐานข้อมูลกลางในการรวบรวมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินการ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังได้มีการขับเคลื่อน SDGs ในระดับพื้นที่ หรือ SDGs Localization โดยคัดเลือกจังหวัดน่าน ร่อง 9 จังหวัด ได้แก่ กาฬสินธุ์ นราธิวาส น่าน ยโสธร เลย ลพบุรี เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี และฉะเชิงเทรา และองค์กรส่วนท้องถิ่น 5 แห่ง ได้แก่ อบจ.กระบี่ อบต. บ้านไร่ (อุทัยธานี) เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เทศบาลเมืองศรีสะเกษ และเทศบาลตำบลวังไผ่ (ชุมพร) ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 6 ภาคของประเทศ เพื่อวางแนวทางในการบูรณาการ SDGs สู่การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ ในการขับเคลื่อน SDGs หน่วยงานไทยได้นำเสนอศักยภาพของประเทศ และแนวคิดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเกษตรแบบยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ วิทยาลัยเทคนิค-วิชาชีพ แขวงคำม่วน สปป.ลาว รวมถึงดำเนินโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย และโครงการสนับสนุนความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศในระดับทวิภาคี โดยให้ความร่วมมือแบบได้-ได้ และไตรภาคี ซึ่งปัจจุบันมีประเทศหุ้นส่วนความร่วมมือกว่า 21 ประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศและเพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน มากขึ้น/ดีขึ้น ร้อยละ 5 – 10 ได้ภายในปี 2565 นั้นยังมีความท้าทายจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้การประสานงานความร่วมมือของหน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศต้องหยุดชะงัก รวมถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ล่าช้ากว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาคน (People) และด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ที่ต้องชะลอตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ อันเนื่องมาจากการที่ภาครัฐจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับด้านสาธารณสุขเป็นหลัก และการดำเนินมาตรการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวยังไม่สามารถคาดเดาจุดสิ้นสุดได้ เพราะมีความเป็นไปได้ที่อาจจะนำมาซึ่งสภาวะการเข้าสู่ความยากจนได้มากขึ้น อันเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาลง ส่งผลให้เกิดการว่างงาน และอาจนำมาซึ่งความไม่สงบจากการก่ออาชญากรรม ส่งผลต่อการขับเคลื่อน SDGs

ในเป้าหมายหลักที่ 1 ขจัดความยากจน เป้าหมายหลักที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายหลักที่ 16 ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาและรักษาระดับการพัฒนา SDGs ในช่วงปี 2564- 2565 เพื่อบรรลุเป้าหมายในปี 2565

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย หน่วยงานรัฐและภาคีเครือข่ายควรทำงานร่วมกันในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนาเชิงรุก เพื่อดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย (Thailand's SDGs Roadmap) โดยควรเร่งสร้างความตระหนักรู้ให้เกิดขึ้นกับคนทั้งประเทศ โดยเฉพาะในชุมชนและท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับคนทุกกลุ่มทุกวัย รวมทั้งควรเร่งเชื่อมโยงโครงการที่ดำเนินการเพื่อตอบโจทย์ SDGs และตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติเข้าด้วยกัน โดยควรใช้ระบบการติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) เป็นหลักในการติดตามความก้าวหน้าการบรรลุ SDGs ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ

การพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และพันธกรณีระหว่างประเทศ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

020301

ประเทศไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติและสามารถมีบทบาทเชิงรุก
ในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

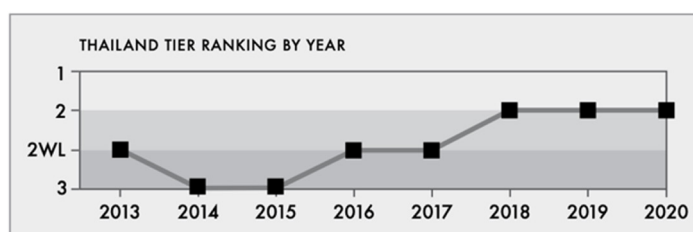
มากขึ้น/ดีขึ้นร้อยละ 5 – 10

เนื่องจากโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเชื่อมโยงใกล้ชิดและการแข่งขันที่สูงมากขึ้น ส่งผลให้การพัฒนาอย่างเป็นเอกเทศจากทั้งกฎเกณฑ์และมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นสากลเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก ทั้งนี้ การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อลดเงื่อนไขที่อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยมีปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การปรับปรุงกฎหมายไทยให้เป็นไปตามกฎระเบียบระหว่างประเทศ มาตรฐานสากล และพันธกรณีระหว่างประเทศ การยกระดับมาตรฐานในประเทศให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล การบูรณาการระหว่างส่วนราชการในการอนุมัติพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย/มาตรฐานสากลที่สำคัญต่อผลประโยชน์ของประเทศ การมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งในด้านที่ไทยให้ความสำคัญ และการพัฒนาองค์ความรู้และขีดความสามารถของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของไทยในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ มาตรฐาน และพันธกรณีต่าง ๆ ทั้งนี้ นอกจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างมาตรฐานสากลและมาตรฐานภายในประเทศ และการขาดการบูรณาการและความเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานรัฐแล้ว การขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังก็ถือเป็นอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานที่ไทยต้องให้ความสำคัญอีกด้วย

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2563 ประเทศไทยได้ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศและมาตรฐานสากลที่สำคัญในหลายด้าน อาทิ การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) ซึ่งหลังจากที่ได้รับการปลดสถานะใบเหลืองจากสหภาพยุโรปเมื่อต้นปี 2562 ประเทศไทยได้ต่อยอดการดำเนินงานโดยการผลักดันให้มีการตั้งเครือข่ายอาเซียนเพื่อการต่อต้านการประมง IUU (ASEAN Network for Combating IUU Fishing: AN-IUU) ซึ่งเป็นกรอบการดำเนินงานสำหรับแลกเปลี่ยนข้อมูลและเสริมสร้างขีดความสามารถในการต่อต้านการประมง IUU ระดับภูมิภาคโดยร่วมกับสหภาพยุโรป ในด้านการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนอันเนื่องมาจากการประกอบธุรกิจ ไทยได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติ เป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชีย โดยคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบ พร้อมทั้งกำชับให้เร่งปฏิบัติตามแผนดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป นอกจากนี้ ในด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ (Anti-Human Trafficking) ไทยยังคงสามารถรักษาระดับ Tier 2 ในปี 2563 ตามรายงานการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา หรือ TIP Report ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม **ยังมีบางประเด็นที่อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อให้ไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ** อาทิ การทบทวนนโยบายและมาตรการในการกำกับตรวจสอบเกี่ยวกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและเทคโนโลยีทางการเงิน เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง

สถานะการค้ามนุษย์ของไทยตามรายงาน TIP Report

ที่มา: TIP Report

การดำเนินการที่ผ่านมา ภาครัฐได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2563 โดยมุ่งเน้นการดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ รวมถึงแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศกับต่างประเทศ การพัฒนาขีดความสามารถบุคลากร และทบทวนกฎระเบียบและกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และมาตรฐานสากลในหลายด้าน อาทิ ด้านแรงงาน การศึกษา การเงิน กระบวนการยุติธรรม และกฎหมายระหว่างประเทศ การบริหารจัดการภาครัฐ และการกำกับดูแลองค์กรไม่แสวงหากำไร และนิติบุคคล การดำเนินการส่งเสริมการอนุวัติพันธกรณีระหว่างประเทศของไทยด้านสิทธิมนุษยชน โดยกระทรวงการต่างประเทศร่วมกับกระทรวงยุติธรรม และสหประชาชาติในการประกาศใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เป็นประเทศแรกในอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับการบูรณาการระหว่างส่วนราชการในการอนุวัติพันธกรณีระหว่างประเทศของไทย/มาตรฐานสากลที่สำคัญต่อผลประโยชน์ของประเทศ การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมบทบาทเชิงรุกของไทยในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลที่สำคัญในฐานะประเทศผู้ให้ใหม่ (Emerging Donor) และหุ้นส่วนความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Development Partner) ผ่านการดำเนินโครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends from Thailand: FFT) โดยได้จัดส่งอาสาสมัครไทยไปปฏิบัติงานในต่างประเทศภายใต้โครงการพัฒนาและตามคำขอของประเทศคู่ร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียใต้ และแอฟริกา และการเผยแพร่ความสำเร็จด้านสาธารณสุขและนำเสนอแนวปฏิบัติด้านหลักประกัน

สุขภาพถ้วนหน้าและระบบสาธารณสุขที่เข้มแข็งของไทยในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข เพื่อเป็นแบบอย่างในการป้องกันและรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 กระทรวงการต่างประเทศกับหน่วยงานไทยได้ร่วมกันดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจในประเด็นที่ไทยถูกจับตามองจากต่างประเทศ อาทิ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ต่อสหรัฐอเมริกาในการจัดทำรายงาน TIP Report ปี 2563 และส่งเสริมความร่วมมือด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ในอนาคต นอกจากนี้ ผู้แทนไทยในคณะกรรมการการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้มีบทบาทในการผลักดันประเด็นความมั่นคงของมนุษย์ และการพัฒนาที่ยั่งยืน การคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง ในการจัดทำวิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียนภายหลังปี 2563 และการทำกรอบการฟื้นฟูที่ครอบคลุมของอาเซียนจากโควิด-19

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานเพื่อให้ประเทศไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติและสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากล มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ ความไม่สอดคล้องกันระหว่างมาตรฐานสากลและมาตรฐานภายในประเทศ รวมถึงข้อจำกัดด้านองค์ความรู้และขีดความสามารถในการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของส่วนราชการ กลุ่ม/องค์กร และประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายที่อาจยังไม่เคร่งครัดเท่าที่ควรในบางมิติ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในระยะต่อไปอาจพิจารณาปรับตัวชี้วัดของแผนแม่บทย่อยๆ โดยใช้ตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม และสอดคล้องต่อการดำเนินงานในปัจจุบันของไทย อาทิ การใช้สถานะของประเทศในประเด็นการค้ามนุษย์ (TIP Report) การบินระหว่างประเทศ (ICAO) การควบคุมการประมงผิดกฎหมาย (IUU) และการฟอกเงิน โดยกำหนดเป้าหมายให้สถานะของประเทศในอนาคตอยู่ในระดับที่ไม่ต่ำกว่าสถานะปัจจุบันหรือจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ รวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถและศักยภาพให้กับส่วนราชการและภาคส่วนอื่น ๆ ในการดำเนินการในทุกด้านเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบ พันธกรณี และมาตรฐานระหว่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะส่งผลให้ประชาชนไทยมีคุณภาพชีวิตและมาตรฐานต่าง ๆ ที่ดีขึ้นแล้ว ยังจะช่วยป้องกันไม่ให้ประเทศคู่ค้าคู่ลงทุนเกิดการใช้มาตรการลงโทษด้านเศรษฐกิจต่อไทยด้วย

การส่งเสริมสถานะและบทบาท ของประเทศไทยในประชาคมโลก

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

020401

ประเทศไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจต่อรอง และได้รับการยอมรับในสากลมากขึ้น

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

มากขึ้น/ดีขึ้นร้อยละ 5 – 10

ประเทศไทยได้ส่งเสริมสถานะ อำนาจแบบนุ่มนวล และขีดความสามารถของไทย ผ่านการเผยแพร่ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ และการดำเนินนโยบายการต่างประเทศ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้ การต่างประเทศไทย มีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิ ในประชาคมโลกได้ ทั้งนี้ เพื่อบรรลุเป้าหมายต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย การบูรณาการการทำงานร่วมกัน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมความนิยมไทยในต่างประเทศและบทบาทของไทยบนเวทีระหว่าง ประเทศ การข่าวและการจัดทำรายงานสถานการณ์ระหว่างประเทศ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ ประเทศไทย ความพร้อมของประเทศไทยในการผลักดันวาระระหว่างประเทศร่วมกัน การพัฒนาบทบาท ในความร่วมมือทุกระดับอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างพันธมิตรรอบด้าน คนไทยมีความสามารถและศักยภาพ เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ องค์ความรู้ของไทยเป็นที่ชื่นชมในเวทีโลก มาตรฐาน/ความเข้าใจที่ถูกต้อง และการยอมรับของต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรม และมรดกไทย ได้รับการยอมรับระหว่างประเทศ การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรม การประชุมนานาชาติ/ระดับโลก และการเป็นศูนย์กลางขององค์การระหว่างประเทศในภูมิภาค ประกอบกับบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศ/ ต่างประเทศ ประเทศไทยหรือคนไทยได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์การระหว่างประเทศ การเข้าร่วมและมีบทบาทในองค์การระหว่างประเทศ ไปจนถึงความเข้มแข็งของคนไทยและชุมชนไทย ในต่างประเทศ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศพันธมิตรในการพัฒนา ความสามารถในการดำเนินการ ตามมาตรฐานสากล และประเด็นความน่าเชื่อถือของไทยอันเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง ยังคงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการให้ประเทศไทยมีเกียรติภูมิ อำนาจต่อรอง และได้รับการยอมรับ ในสากลมากขึ้น

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย เมื่อพิจารณาระดับความสำเร็จของไทยในการสร้างความเข้าใจ/การยอมรับภาพลักษณ์ และความนิยมไทยในสากลด้วยอำนาจแบบนุ่มนวล พบว่า ด้านการทูตเชิงวัฒนธรรม ประเทศไทยสามารถขับเคลื่อนการทูตวัฒนธรรมส่งผลให้ “นวดไทย” ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ขององค์การยูเนสโกได้สำเร็จ ด้านการทูตเชิงมนุษยธรรม ประเทศไทยได้ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเสริมศักยภาพประเทศเพื่อนบ้านในการรับมือกับโรคโควิด-19 รวมถึงจัดหาอุปกรณ์การแพทย์ และการมอบเงินช่วยเหลือ หากพิจารณาระดับความสำเร็จของไทยในเวทีระหว่างประเทศ พบว่า ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศอย่างกว้างขวาง โดยในปี 2563 ประเทศไทยได้มีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศหลายเวที อาทิ การดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ วาระปี 2563 – 2565 คณะกรรมการบริหารยูเนสโก วาระปี 2562 – 2566 คณะกรรมการมรดกโลก วาระปี 2562 - 2564 และคณะมนตรีองค์การทางทะเลระหว่างประเทศ วาระปี 2563 – 2564 และในปีที่ผ่านมาที่ประชุมคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติมีมติเลือกให้ประเทศไทยดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สันติภาพ ในวาระปี 2564 – 2565 มีมติเลือกให้ ดร. เสรี นนทสูติ ผู้สมัครชาวไทย ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม วาระปี 2564 – 2567

และคุณเสาวลักษณ์ ทองก๊วย ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ วาระปี 2564 - 2567 ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและผลักดันประเด็นที่มีความสำคัญทั้งสำหรับประเทศไทยและสำหรับโลกด้วย นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้ร่วมกำหนดนโยบายสุขภาพที่เป็นความสำเร็จด้านสาธารณสุขของไทยในเวทีระหว่างประเทศ และการดำเนินงานในด้านสาธารณสุข และการรับมือกับโรคโควิด-19 ของประเทศไทยได้รับความชื่นชมอย่างมากจากประชาคมระหว่างประเทศ โดยผู้นำไทยได้รับเชิญเป็นพิเศษจากผู้อำนวยการใหญ่ขององค์การอนามัยโลก ให้กล่าวถ้อยแถลงในพิธีเปิดการประชุมสืบเนื่องของการประชุมสมัชชาอนามัยโลก สมัยที่ 73 และได้กล่าวชื่นชมความสำเร็จของไทยในการรับมือกับโรคโควิด-19 และขอให้ทุกประเทศดำเนินการโดยมีประเทศไทยเป็นตัวอย่าง เมื่อพิจารณาจากระดับความสำเร็จในการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างเครือข่ายของคนไทย/ชุมชนไทยในต่างประเทศ ให้มีความเข้มแข็งและมีเกียรติภูมิ พบว่าทีมประเทศไทย สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ได้ดำเนินการสร้างเครือข่ายและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศ ผ่านกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ การให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ประสบปัญหาในต่างแดน รวมทั้งโครงการท้องถิ่นของคนไทยในต่างประเทศ ซึ่งระดับความสำเร็จข้างต้นทำให้เห็นว่าในปี 2563 ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนเป้าหมายอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐเพื่อส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก ในช่วงปี 2563 มีการจัดตั้งสำนักงานสัญญาติและนิติกรณ์ เมืองพัทยา โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในงานอำนวยความสะดวกแก่คณะทูต กงสุลต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทยให้ทันสมัย รวดเร็ว เป็นการต่อยอดนโยบาย “เจนีวาแห่งเอเชีย” ในการเป็นแหล่งบ่มเพาะองค์ความรู้และแนวปฏิบัติสากลของภูมิภาค สอดคล้องกับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรม การประชุมนานาชาติ/ระดับโลก และการเป็นศูนย์กลางขององค์การระหว่างประเทศในภูมิภาค ดำเนินกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนโยบายสำคัญของรัฐบาลเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยผ่านเครือข่ายต่างประเทศ ดำเนินโครงการการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และมาตรการรองรับของประเทศไทยในการขึ้นทะเบียนนวัตกรรมไทยเป็นรายการตัวแทนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติกับยูเนสโก ส่งผลให้เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ศิลปะ วัฒนธรรม

และมรดกไทย ได้รับการยอมรับระหว่างประเทศ ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อพิจารณาความเหมาะสม และเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการส่งเสริมการแสดงออกทางวัฒนธรรม ค.ศ. 2005 ดำเนินโครงการส่งเสริมบทบาทและสร้างภาพลักษณ์ ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ ด้านการรักษาและเสริมสร้างสันติภาพ ซึ่งเป็นการสนับสนุนบทบาทไทยในเวทีระหว่างประเทศ ดำเนินโครงการศึกษาดูงานเส้นทางวัฒนธรรมกับประวัติศาสตร์การทูตไทยในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ ซึ่งเป็นโอกาสในการสร้างเครือข่ายกับสื่อมวลชนเพื่อการขยายผลไปสู่ความร่วมมือและทำงานร่วมกันในการเผยแพร่วัฒนธรรมและความนิยมไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดำเนินโครงการรณรงค์หาเสียงเพื่อขอรับการสนับสนุนผู้สมัครของไทยในการเลือกตั้งตำแหน่งเลขาธิการองค์การที่ปรึกษากฎหมายแห่งเอเชียและแอฟริกา เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรไทยดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การระหว่างประเทศ และสอดคล้องกับความพร้อมของประเทศ ภาควิชาในการผลักดันวาระระหว่างประเทศร่วมกัน

มีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนเพื่อการศึกษาและการหารือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อการส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนในภูมิภาคผ่านการศึกษาและวิจัย การเสริมสร้างขีดความสามารถประเทศสมาชิกอาเซียน และการส่งเสริมการหารือและความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมภายในอาเซียนและกับภาคีภายนอกของอาเซียน และในวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในการหารือในกรอบอาเซียนและอาเซียนกับคู่เจรจา ประเทศไทยได้เสนอการจัดตั้งกองทุนอาเซียนเพื่อรับมือกับโควิด-19 และสนับสนุนกองทุนอาเซียนเพื่อรับมือกับโควิด-19 และกองทุนสหประชาชาติเพื่อรับมือและฟื้นฟูจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 กองทุนละ 100,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ และได้เสนอให้อาเซียนพิจารณาการจัดตั้งกองทุน “ASEAN SMEs Recovery Facility” เพื่อเป็นกลไกที่จะช่วยสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน

และฟื้นตัวจากโควิด-19 นอกจากนี้ไทยยังมีบทบาทสร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศ โดยประเทศไทยได้นำความสำเร็จด้านสาธารณสุขของไทยที่ได้รับการยอมรับจากประชาคมโลก ไปเผยแพร่ในการประชุมระดับรัฐมนตรีในกรอบสหประชาชาติเรื่องหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในการส่งเสริมความมั่นคงด้านสุขภาพ และแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของไทย ซึ่งได้รับการยอมรับจากองค์การอนามัยโลก ไปเผยแพร่เพื่อเป็นตัวอย่างของแนวทางปฏิบัติในการป้องกันและรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งการดำเนินการข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมความนิยมไทยในต่างประเทศ/บทบาทของไทยบนเวทีระหว่างประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ในช่วงปี 2563 หน่วยงานรัฐได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดการทูตเชิงวัฒนธรรม และการทูตเชิงมนุษยธรรม กิจกรรมการทูตพหุภาคี/ภูมิภาค และการดำเนินนโยบายการต่างประเทศ ซึ่งทำให้ประเทศไทยเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากนานาชาติ และมีบทบาทในประชาคมโลกมากขึ้น แต่ประเทศไทยยังคงมีความท้าทายในการส่งเสริมให้คนไทยมีความสามารถและศักยภาพ เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ มาตรฐาน/ความเข้าใจ ที่ถูกต้องและการยอมรับของต่างประเทศที่มีต่อประเทศไทย นิยามความเป็นสากลของความเป็นไทย และการข่าวและการจัดทำรายงานสถานการณ์ระหว่างประเทศที่ต้องมีการดำเนินการให้เท่าทันเหตุการณ์และมีคุณภาพ รวมถึงความสามารถในการดำเนินการตามมาตรฐานสากล ซึ่งอาจเป็นเงื่อนไขในการได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

สำหรับการดำเนินการส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก ควรดำเนินการยกระดับการส่งเสริมเอกลักษณ์ให้นำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม และสามารถต่อยอดต่อไปได้ เสริมสร้างขีดความสามารถให้ทุกภาคส่วนของไทยในการเสริมสร้างสถานะของประเทศ ให้มีเกียรติภูมิบนเวทีโลก และมีอำนาจในการต่อรองกับนานาชาติเพื่อปกป้อง รักษา และเพิ่มพูนผลประโยชน์แห่งชาติในทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ เพิ่มความนิยมไทยผ่านการใช้อำนาจแบบนุ่มนวล การปรับตัวของส่วนราชการไทยในการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ และบทบาทผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์มมากขึ้น นอกจากนี้ อาจมีการผลักดันประเด็นที่ไทยมีศักยภาพและต้องการส่งเสริมผ่านเวทีหารือระหว่างประเทศเพื่อยกระดับบทบาทของไทยในประเด็นต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการรักษามาตรฐานสากลในด้านต่าง ๆ และการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาชาติและเพิ่มโอกาสการมีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศต่อไป

การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ

เป้าหมายระดับแผนแม่บทย่อย

020501

ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างมีเอกภาพ และไทยเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกภูมิภาค

ค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุภายในปี 2565

มากขึ้น/ดีขึ้นร้อยละ 5 – 10

การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการต่างประเทศจะต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาสังคม บนเงื่อนไขเวลาและทรัพยากรที่มีจำกัด ซึ่งการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพจะทำให้การต่างประเทศของไทยมีเอกภาพ ทำให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีมาตรฐานสากล และมีเกียรติภูมิในประชาคมโลกได้ ทั้งนี้เพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย กลไกเพื่อการบูรณาการการขับเคลื่อนการต่างประเทศของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ การบูรณาการเพื่อการศึกษาหารือแนวทางและบทบาทของหน่วยงานในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การบูรณาการพัฒนาศักยภาพด้านการกงสุลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฐานข้อมูลกลางด้านการต่างประเทศ การพัฒนาประชาชนให้มีความตระหนักรู้ถึงบทบาทการเป็นพลเมืองโลก นโยบายรัฐที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคเอกชนในการต่างประเทศ การเพิ่มบทบาท

ภาคประชาสังคมในการต่างประเทศ การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการต่างประเทศในหมู่ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์บทบาทด้านการต่างประเทศของไทย ความพร้อมของประเทศที่จะร่วมมือด้วยในทุกระดับ การแลกเปลี่ยนการเยือน การเจรจา และกรอบการประชุมหารือทวิภาคี และพหุภาคีต่าง ๆ การริเริ่มและการลงทุนในหุ้นส่วนความร่วมมือเฉพาะด้าน ตลอดจนสถานการณ์แวดล้อมในภูมิภาคและระหว่างประเทศ ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาประสบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญจากบริบทโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไปทำให้ในปัจจุบันการดำเนินงานในรูปแบบเดิมไม่สามารถตอบสนองและรับมือกับเหตุการณ์และภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที การขาดการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงาน รวมถึงระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่ไม่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและความซ้ำซ้อนกันของภารกิจ

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย ในปี 2563 การดำเนินงานโดยใช้กลไกทีมประเทศไทย มีส่วนสำคัญในการยกระดับความสามารถในการดูแลและให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่การส่งคนไทยที่ตกค้างในต่างประเทศกลับไทย ไปจนถึงการมอบปัจจัยช่วยเหลือให้แก่คนไทยที่ตกทุกขในต่างประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำเร็จในการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของส่วนราชการทั้งที่ไปประจำการในต่างประเทศและที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และภาคส่วนอื่น ๆ ในการขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างเป็นเอกภาพ นอกจากนี้ ได้มีการพัฒนางานบริการด้านการต่างประเทศและด้านการกงสุลโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้รับการบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น และการเปิดใช้งานระบบการเก็บสถิติงานกงสุล เพื่อสร้างฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาการให้บริการในระยะต่อไป

การดำเนินการที่ผ่านมา การดำเนินงานของหน่วยงานรัฐเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในช่วงปี 2563 เน้นการดำเนินการส่งเสริมและคุ้มครองผลประโยชน์ประชาชนและภาคเอกชนไทยในต่างประเทศ และการช่วยเหลือประชาชนไทยจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งการทำงานในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ถือเป็นบทพิสูจน์การทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการที่สำคัญของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศ (ศปก.กต.) ผ่านการประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการดำเนินงานการทูตเพื่อประชาชน และใช้กลไกทีมประเทศไทยที่เป็นด่านหน้าในการแก้ไขปัญหา ดูแลและให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศในสถานการณ์การแพร่ระบาด

ของโรคโควิด-19 ในการเดินทางกลับประเทศไทย ในช่วงแรกของการแพร่ระบาด และให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกค้างในต่างประเทศในระยะต่อมา โดยสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ ร่วมมือกับกงสุลกิตติมศักดิ์ไทยในต่างประเทศ กลุ่มอาสาสมัครองค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขได้ตั้งกลุ่มสนทนาผ่านแอปพลิเคชัน เพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้แก่คนไทยที่ติดเชื้อโควิด-19 ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต ลดความเครียด และสร้างความอุ่นใจให้กับประชาชนไทยที่อยู่ไกลบ้าน รวมทั้งได้มีการบูรณาการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานไทยในต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและฟื้นฟูสภาพจิตใจให้กับแรงงานไทย

ที่ต้องทำงานในสภาพแวดล้อมการทำงานที่แตกต่าง ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้านกงสุล โดยนำเทคโนโลยีมาปรับปรุงการให้บริการ e-passport e-visa และพัฒนาฐานข้อมูลคนไทย ในต่างประเทศ การพัฒนาระบบยื่นคำร้องขออำนาจความสะดวกด้านเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต แบบออนไลน์ เพิ่มการให้บริการงานรับรองนิติกรณ์ ไปยังสำนักงานหนังสือเดินทางในภูมิภาค รวมถึง พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงาน ภาครัฐ โดยขยายการให้บริการเอกสารราชการ 2 ภาษา โดยกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยจัดทำ เอกสารการทะเบียนภาษาอังกฤษเพิ่มอีก 15 ประเภท ทำให้ประชาชนสามารถใช้บริการคัดเอกสาร การทะเบียนภาษาอังกฤษได้ทั้งหมด 27 ประเภท เอกสาร จากสำนักงานเขตและที่ว่าการอำเภอ ทั่วประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับการบูรณาการ พัฒนา บริการด้านการกงสุลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฐานข้อมูลกลางด้านการต่างประเทศ กระทรวง การต่างประเทศร่วมกับภาคเอกชนและหน่วยงาน พันธมิตรขับเคลื่อนการทูตเชิงเศรษฐกิจของไทย

ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงในยุคหลังโควิด เพื่อกำหนด แนวทางการรักษาและขยายผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจของไทยในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง นอกจากนี้ กระทรวงต่างประเทศได้เป็นเจ้าภาพ จัดการประชุมหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือ เทียบเท่า ครั้งที่ 3/2563 ซึ่งมีการเสนอรายงานทิศทาง และการดำเนินงานด้านการต่างประเทศเชิงรุก เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์โลกที่ได้รับผลกระทบจาก การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และขอการสนับสนุน รัฐบาลในการเป็นประธานและเป็นเจ้าภาพ การประชุม ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือ หลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ ระหว่าง ปี 2564 – 2565 และการประชุมกลุ่มความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก ในปี 2565 รวมถึง ได้จัดการประชุมเครือข่ายสำนักนโยบายและแผน สำนักวิเทศสัมพันธ์ และสำนักการต่างประเทศ ของส่วนราชการไทย ครั้งที่ 1/2563 ซึ่งสอดคล้อง กับการบูรณาการเพื่อการศึกษาหาหรือแนวทาง และบทบาทของหน่วยงานในการดำเนินความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายบุคคลและองค์กรที่เป็นมิตรกับประเทศไทยในต่างประเทศยังไม่ได้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม การสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างเป็นเอกภาพยังเกิดขึ้นได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากยังขาดการสร้างความตระหนักรู้ถึงบทบาทของภาคประชาชนที่เชื่อมโยงกับการต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนากลไกและช่องทางที่สนับสนุนการมีบทบาทของประชาชนในการขับเคลื่อนการต่างประเทศร่วมกับภาคส่วนอื่น ๆ นอกจากนี้ การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานยังมีข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ ระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่ไม่เชื่อมโยงกัน และความซ้ำซ้อนกันของภารกิจระหว่างหน่วยงานรัฐ

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ควรพัฒนาและสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ที่ครอบคลุมทั้งหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และประชาชน เพื่อขับเคลื่อนพัฒนา และแก้ไขปัญหาด้านการต่างประเทศร่วมกัน โดยกลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมควรมีหลายระดับ ตั้งแต่การเสนอความคิดเห็น การร่วมดำเนินการ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงาน โดยการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานนั้น ควรกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อลดปัญหาช่องว่างและความซ้ำซ้อนในการทำงานตามภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน นอกจากนี้ ในระยะต่อไปอาจพิจารณาปรับเพิ่มเติมตัวชี้วัดที่สะท้อนความก้าวหน้าในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างไทยกับต่างประเทศในทุกมิติ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนเพื่อบรรลุเป้าหมายนี้

